

Åsa Wallen

Socialnämnden 2022-06-15

Yttrande över revisionsrapporten Granskning av samverkan kring barn och unga som riskerar att fara illa

Ärende

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av samverkan när det gäller barn och unga som riskerar att fara illa.

Rapporten översänds till socialnämnden och utbildningsnämnden med begäran om kommentarer till granskningsresultatet samt, för kännedom, till kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Nämndernas svar ska ha inkommit senast den 30 juni 2022.

Socialförvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden antar förslaget yttrande till revisorerna över revisionsrapporten Granskning av samverkan kring barn och unga som riskerar att fara illa.

Bakgrund

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av samverkan när det gäller barn och unga som riskerar att fara illa. Granskningen syftar till att bedöma om socialnämnden och utbildningsnämnden har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende arbetet med barn och unga som riskerar att fara illa.

Efter genomförd granskning bedömer revisorerna att socialnämnden och utbildningsnämnden inte helt har säkerställt en ändamålsenlig styrning och tillräcklig intern kontroll avseende arbetet med barn och unga som riskerar att fara illa

Utifrån genomförd granskning rekommenderas nämnderna att:

- *Säkerställa att strukturer, riktlinjer och rutiner är kända bland verksamheternas medarbetare.*

Åsa Wallen

- *Säkerställa att årliga informationsträffar genomförs på samtliga enheter, för att informera personal inom skolan om socialtjänstens arbete med barn och unga. Detta framstår som särskilt angeläget eftersom det beskrivs att tröskeln för att göra en orosanmälan är hög.*
- *Säkerställa kartläggning och analys av inkomna orosanmälningar för att urskilja eventuella samband och orsaker avseende till exempel orosanmälningar och personalens anmälningsbenägenhet för att kunna utvärdera huruvida rutinen för orosanmälan är tillräcklig.*
- *Ta del av information/utbildning avseende ansvaret för det förebyggande arbetet för barn och unga som riskerar att fara illa.*
- *Bör utveckla en systematisk och strukturerad uppföljning, utvärdering och återrapportering med bäring på barn och ungas uppväxtvillkor/arbetet för barn och unga som riskerar att fara illa, vilket är en viktig förutsättning för att kunna vidta aktiva åtgärder.*

Socialförvaltningens utredning

Både social- och bildningsförvaltningen anser att beskrivningen av stora delar av kommunens förebyggande och uppsökande arbete saknas i rapporten, vilket är en brist. En stor del av arbetet med barn och unga är organiserat under kultur- och fritidsnämndens ansvar. Kommunen har flertal ungdomskoordinatorer anställda som arbetar både förebyggande med ungdomar genom insatser både på fritiden och i skolorna. De har också ett uppdrag att arbeta med uppsökande insatser under kvällar och helger. Det arbete har bortsetts ifrån vid denna granskning.

Intervjuer har genomförts med ett fåtal medarbetare inom varje personalkategori. Det går inte att utifrån ett fåtal intervjuer dra dessa slutsatser då uppgifterna ibland också varit motsägelsefulla, eftersom det handlar om flera mycket stora verksamheter med hundratals medarbetare. Svaren från de personer som intervjuas är deras utsagor och inte en sanning som vi menar kännetecknar hela verksamheten.

En pandemi har pågått de två senaste åren vilket har inneburit att mycket av förskolorna och skolornas arbete har varit i ett mycket ansträngt läge, där de har haft svårt att upprätthålla den normala verksamheten på grund av hög frånvaro bland personalen. Förskolan och skolan har inte heller tagit emot några externa besökare under dessa år för att minska smittspridningen. Personalen på förskolorna och skolorna har inte heller fått samlas till några större möten. Dessa år är inte några normala år och därför har en del rutiner

Åsa Wallen

inte kunnat genomföras men kommer att återupptas nu efter det att pandemin är över.

Socialförvaltningen och Bildningsförvaltningen har gemensamt besvarat revisorernas rekommendationer enligt nedan:

Säkerställa att strukturer, riktlinjer och rutiner är kända bland verksamheternas medarbetare.

Säkerställa att årliga informationsträffar genomförs på samtliga enheter, för att informera personal inom skolan om socialtjänstens arbete med barn och unga. Detta framstår som särskilt angeläget eftersom det beskrivs att tröskeln för att göra en orosanmälan är hög.

Det finns elva skolor i kommunen med sammanlagt över 700 anställda. Det finns 12 förskolor och en öppen förskola som har 130 anställda. Det är ett kontinuerligt behov av att skolor och förskolor får information om vilka riktlinjer och rutiner som gäller och därför har social- och bildningsförvaltningen skapat en rutin för hur samverkan ska genomföras mellan förvaltningarna.

Samverkans rutinen beskriver:

- Socialförvaltningen ska delta på en arbetsplatsträff på varje skola och varje år, där samtliga medarbetare deltar. Socialförvaltningen träffar rektorer i förskolan minst 1 gång per termin och deltar även på arbetsplatsträffar på vissa förskolor.
- Socialförvaltningen träffar alla skolornas elevhälsoteam en gång/termin.
- Avdelningschef socialförvaltningens familjeavdelning deltar på rektorsmöten en gång/år.
- BUS samverkan - överenskommelse om samverkan kring barn och unga i behov av särskilt stöd mellan Danderyds kommun och regionen
- En ny rutin har tagits fram kring samverkan mellan kommunens förvaltningar och regionen kring barn och unga med hög skolfrånvaro
- Vidare pågår kontinuerligt en samverkan om individärenden mellan tjänstemännen mellan förvaltningarna.
- Danderyds kommun har tagit beslut om en ny barn- och ungdomsstrategi vilken håller på att tas fram. I den är ett prioriterat område samverkan

Åsa Wallen

I samverkan mellan förvaltningarna som arbetar med barn och unga i kommunen har det skapats en gemensam sida på intranätet där värdefull information har sammanställts som kan underlätta i arbetet med barn och unga. Frågan har ställts till verksamheterna vad som "skaver" i samverkan och utifrån det har rutiner arbetats fram för att motverka "skaven". Även dessa rutiner beskrivs på samverkans sidan på intranätet.

Verksamhetschefer förskola och skola samt avdelningschef socialförvaltningen har gemensamt presenterat detta material för rektorer och gruppchefer samt på övergripande nivå till alla medarbetare. Rektorer och gruppchefer ansvarar för att regelbundet informera sin personal om samverkanssidan samt att nya medarbetare introduceras till den.

Rutinen för att boka in socialtjänsten till arbetsplatsträffar och till skolornas elevhälsoteam har skrivits in i ett dokument som läses igenom kontinuerligt på rektorsmötena för att påminna om alla lokala beslut och rutiner som skolorna behöver följa.

Social- och bildningsförvaltningen bedömer att befintlig struktur och rutiner för information och samverkan ger goda möjligheter att uppnå en god samverkan kring barn och unga som riskerar att fara illa. Under de två senaste åren har en del anpassningar behövt göras utifrån pandemin såsom att fler möten har genomförts digitalt.

Säkerställa kartläggning och analys av inkomna orosanmälningar för att urskilja eventuella samband och orsaker avseende till exempel orosanmälningar och personalens anmälningsbenägenhet för att kunna utvärdera huruvida rutinen för orosmälan är tillräcklig.

Antalet inkomna anmälningar till socialtjänsten har ökat under många år vilket följer en nationell utveckling. Ökningen antas bero på att anmälningsbenägenheten är större tack vare bättre rutiner och ökad kunskap om barn som far illa.

Antalet inkomna orosanmälningar till socialförvaltningen från skola i Danderyd har ökat under de senaste åren medan anmälningarna från förskolan är på en låg nivå (vilket också konstateras på nationell nivå).

Socialförvaltningens uppfattning är att personal på skola och förskola flitigt kontaktar socialförvaltningen för att rådgöra kring uppstådda situationer och oro för barn för att få råd kring vidare hantering och eventuell anmälan. Socialförvaltningens menar inte, utifrån ovanstående samt volymer på anmälningarna, att personalens anmälningsbenägenhet är låg. Anmälningar är en prioriterad fråga som regelbundet tas upp på samverkansmöten mellan

Åsa Wallen

förvaltningarna för att gemensamt analysera och klarlägga behov av förbättringar.

Inkomna anmälningar	2017	2018	2019	2020	2021
Totalt	861	915	988	874	976
skola	113	106	135	105	132
Förskola	4	11	14	17	9

Ta del av information/utbildning avseende ansvaret för det förebyggande arbetet för barn och unga som riskerar att fara illa.

Skolorna och förskolorna arbetar kontinuerligt med ett förebyggande arbete enligt de normer och värden som anges i läroplanen. Skolorna har både trygghetsteam och elevhälsoteam med olika professioner där elever varje vecka lyfts som man är orolig för av olika anledningar. Skolorna har anställda kuratorer och flera skolor har även skolpsykologer där en av arbetsuppgifterna är att uppmärksamma elever som riskerar att fara illa. Skolpersonalen har kunskap om deras skyldighet att anmäla till socialtjänsten om de är oroliga för ett barns mående. Däremot vet inte all personal hur det praktiskt går till att göra en orosanmälan, eftersom det är något som man sällan gör och som vanligen skolledningen och kurator genomför. Vidare har alla skolor skolsköterskor och en skolläkare. Under grundskolan erbjuds och genomförs tre hälsosamtal och under gymnasiet ett hälsosamtal med skolsköterska också i syfte att fånga upp elever som inte mår bra av olika anledningar.

Förskolorna har kontinuerligt barnkonferenser där de lyfter fram barn som behöver stötta eller där det behöver göras anpassningar. Personalen får handledning där så behövs av specialpedagog och förskolepsykolog. Det tas även kontakt med socialförvaltningen för rådgivning eller ges rekommendationer till vårdnadshavare att söka stöd från socialförvaltningen för tex utbildningar eller rådgivande samtal.

På öppna förskolan får föräldrar möjlighet att diskutera och dela sina bekymmer och glädjeämnen. De kan även få vägledning av personalen var de kan vända sig om de känner sig osäkra i sin föräldraroll. Socialtjänsten kan bjudas in för att berätta om vilket stöd de kan ge föräldrarna. Det planeras just nu för en familjecentral i liten skala där Öppna förskolan och socialtjänsten från kommunen ska delta tillsammans med BVC och MVC.

Åsa Wallen

Bildningsförvaltningen genomför en trygghetsenkät för alla skolor och alla klasser i syfte att fånga upp måendet hos elever. Varje skola har en elevhälsoplan. Alla förskolor och skolor har en plan mot diskriminering och kränkande behandling som uppdateras varje läsårsstart.

Socialförvaltningen har ett förebyggande ansvar enligt 3 kap 1§ Socialtjänstlagen

Till socialnämndens uppgifter hör att

- *göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen,*
- *medverka i **samhällsplaneringen** och i samarbete med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och enskilda främja goda miljöer i kommunen,*
- *informera om socialtjänsten i kommunen,*
- *genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden,*
- *svara för omsorg och service, upplysningar, råd, stöd och vård, ekonomisk hjälp och annat bistånd till familjer och enskilda som behöver det.*

Socialförvaltningen arbetar aktivt med att utveckla serviceinsatser på både grupp och individnivå för att systematiskt arbeta förebyggande riktat till barn och unga. En översyn av socialtjänstlagen pågår för närvarande och men tydligt har blivit att i den nya reviderade lagen kommer ett ökat fokus vara förebyggande och främjande uppdrag. Socialförvaltningen arbetar aktivt med ärendet att tillgodose kommuninvånarnas behov inom området.

Några av de insatser som vidtagits är:

- Inrättandet av en ny familjecentral (tillsammans med öppna förskola och regionens verksamheter)
- ABC föräldrastödgrupper för små respektive tonårsföräldrar (genomförs tillsammans med personal från socialnämnden och ungdomskoordinatorer)
- ABC föräldrastödsgrupper för nyanlända föräldrar
- Föräldrarådgivning (där föräldrar kan få upp till tre samtal utan biståndsprövning)

Bör utveckla en systematisk och strukturerad uppföljning, utvärdering och återrapportering med bäring på barn och ungas uppväxtvillkor/arbetet för barn och unga som riskerar att fara illa, vilket är en viktig förutsättning för att kunna vidta aktiva åtgärder.

Åsa Wallen

På varje sammanträde i utbildningsnämnden rapporterar verksamhetschefen för grundskola och gymnasiet om de kränkningar som har rapporterats in från skolorna till bildningsförvaltningen. Har det förekommit kränkningar i förskolan rapporterar verksamhetschefen för förskolan dessa. Vi rapporterar inte antalet socialtjänstanmälningar och från vilka förskolor eller skolor de kommer och anser inte heller att vi bör göra detta, eftersom det kan bli för utpekande. Förskolorna och skolorna följer årligen upp i det systematiska kvalitetsarbetet elevhälsan och hur man arbetar med normer och värden och rapporterar detta till bildningsförvaltningen. Resultatet av detta redovisas sedan i delårsbokslutet samt verksamhetsberättelsen.

Socialnämndens utskott får statistik på årsbasis angående anmälningar och en mängd annan verksamhetsstatistik redovisad. Utskottet är beslutsdelegat i en flera beslut i individärenden och följer således verksamhetens arbete på ett mycket nära sätt. Nämnden får verksamhetens arbete och mål redovisade i delårsbokslut och verksamhetsberättelse. Möjligheten att göra någon form av gemensam analys och rapportering till nämnderna inom området kommer att inkluderas i det pågående arbetet med kommunens nya barn- och ungdomsstrategi.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser påvisas

Konsekvenser för barn och unga

Social- och bildningsförvaltningens bedömning är att samverkan fungerar väl även om det är ett ständigt angeläget och prioriterat område. En tydlig rutin och informationsmaterial finns som stöd för alla medarbetare. Dessa hålls uppdaterade och ska implementeras i verksamheterna. Detta leder till bättre verksamhet inom kommunens alla ansvarsområden. Indirekt får det positiva konsekvenser för kommunens barn och unga.

Britt-Marie Ekström, socialdirektör

Åsa Wallén, avdelningschef

Åsa Wallen

Handlingar i ärendet

1. Danderyds kommuns missiv ang granskning av samverkan kring barn som riskerar att fara illa
2. Slutgiltig rapport

Expedieras

Kommunrevisorerna

Bildningsförvaltningen